

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Amlinelliad o'r Archwiliad Ariannol Blynyddol **Cronfa Bensiwn Gwynedd**

Blwyddyn archwilio: 2011-12

Cyhoeddwyd: Mehefin 2012

Cyfeirnod y ddogfen: 368A2012

Statws y ddogfen

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cronfa Bensiwn Gwynedd fel rhan o'r gwaith a gyflawnir/i'w gyflawni yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na'r archwilydd penodedig, lle y bo'n gymwys, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n berthnasol, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Lluniwyd y ddogfen hon gan Derwyn Owen ac Amanda Hughes.

Cynnwys

Amlinelliad o'r Archwiliad Ariannol Blynyddol

Rolau a chyfrifoldebau	4
------------------------	---

Y dull archwilio	4
------------------	---

Cyflwyno adroddiadau	7
----------------------	---

Ffi archwilio	8
---------------	---

Materion eraill	8
-----------------	---

Atodiadau

Elfennau allweddol o'r gwaith archwilio	9
---	---

Tîm yr archwiliad ariannol	11
----------------------------	----

Amlinelliad o'r Archwiliad Ariannol Blynyddol

Rolau a chyfrifoldebau

1. Cyngor Gwynedd (y Cyngor) yw awdurdod gweinyddu Cronfa Bensiwn Gwynedd (y Gronfa Bensiwn). Paratowyd yr Amlinelliad hwn o'r Archwiliad Ariannol Blynyddol i fodloni gofynion y safonau archwilio ac arferion archwilio priodol. Mae'n rhoi amlinelliad i'r Cyngor o'r gwaith archwilio ariannol sydd ei angen ar gyfer Cyfrifon y Gronfa Bensiwn ar gyfer 2011-12.
2. Ers 1 Ebrill 2005, mae swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 wedi cynnwys penodi archwilwyr allanol (archwilwyr penodedig) ar gyfer cyrff llywodraeth leol.
3. Fel Archwilydd Penodedig, mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i mi ystyried ac ardystio cyfrifon y Gronfa Bensiwn, gan fodloni fy hun bod y cyfrifon:
 - yn rhoi darlun cywir a theg o drafodion ariannol y Gronfa Bensiwn yn ystod y flwyddyn a swm a natur asedau a rhwymedigaethau'r gronfa;
 - yn cydymffurfio â'r holl ofynion deddfwriaethol perthnasol; ac
 - wedi'u paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol.
4. Mae hefyd yn ofynnol i mi:
 - fodloni fy hun bod y Cyngor wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau; ac
 - ardystio bod yr archwiliad wedi cael ei gwblhau yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.
5. Nid yw'r archwiliad yn golygu nad oes angen i'r Gronfa Bensiwn gyflawni'r cyfrifoldebau canlynol:
 - rhoi systemau rheolaeth fewnol ar waith i sicrhau rheoleidd-dra a chyfreithlondeb trafodion a sicrhau bod ei asedau'n ddiogel;
 - cadw cofnodion cyfrifyddu cywir;
 - paratoi cyfrifon yn unol â gofynion perthnasol; a
 - sefydlu ac adolygu'n barhaus drefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau.
6. Nodir gofynion allweddol yr Archwilydd Cyffredinol a'r Archwilydd Penodedig yn [Atodiad 1](#).

Y dull archwilio

7. Rhoddir gwybodaeth am dîm yr archwiliad ariannol yn [Atodiad 2](#).

Archwiliad o gyfrifon y Gronfa Bensiwn

8. Caiff rheolaethau mewnol eu cynllunio, eu gweithredu a'u cynnal i fynd i'r afael â risgiau busnes a nodir sy'n bygwth y gallu i gyflawni amcanion y corff a archwilir o ran:
 - dibynadwyedd ei adroddiadau ariannol;
 - effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd ei weithrediadau; a'i
 - gydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau cymwys.
9. Byddaf yn:
 - asesu effeithiolrwydd rheolaethau mewnol lefel uchel i atal a chanfod gwallau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu;
 - adolygu perfformiad y gwasanaeth Archwilio Mewnol yn erbyn ei safonau proffesiynol a cheisio dibynnu ar ei waith lle bynnag y bo'n bosibl; a
 - datblygu gweithdrefnau rheoli cadarn i ymateb i risgiau penodol sy'n gysylltiedig â chamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu.
10. Nid wyf yn ceisio cael sicrwydd llwyr bod cyfrifon y Gronfa Bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig yn gywir ac yn deg, ond mabwysiadaf gysyniad o berthnasedd. Wrth gynllunio a chynnal yr archwiliad, rwyf yn ceisio nodi camddatganiadau perthnasol yng nghyfrifon y Gronfa Bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig, sef y camddatganiadau hynny a allai gamarwain unigolyn sy'n darllen y cyfrifon.
11. Caiff y lefelau a ddefnyddiaf i farnu bod camddatganiadau o'r fath yn berthnasol eu nodi yn fy adroddiad i'r Pwyllgor Archwilio, sef y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu'r Cyngor cyfan cyn cwblhau'r archwiliad.

Risgiau sy'n gysylltiedig â chamddatganiadau perthnasol yng nghyfrifon y Gronfa Bensiwn

12. Mae **Arddangosyn 1** yn rhoi gwybodaeth am y prif risgiau gweithredol ac ariannol a wynebhir gan y Cyngor a allai effeithio ar fy archwiliad. Dyma'r prif risgiau a nodwyd yn ystod y broses gychwynnol o gynllunio'r archwiliad, yn seiliedig ar wybodaeth sydd ar gael ar hyn o bryd, a'r camau a gynigiwyd i fynd i'r afael â hwy. Efallai y bydd angen newid yr archwiliad os bydd unrhyw risgiau newydd yn codi. Ni wneir unrhyw newidiadau heb eu trafod yn gyntaf â swyddogion a, lle y bo'n berthnasol, y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.

Arddangosyn 1: Crynodeb o'r prif risgiau archwilio a'r ymatebion arfaethedig

Risgiau	Camau gweithredu arfaethedig
Risgiau sy'n ymwneud â'r amgylchedd rheoli	
<p>Cyhoeddwyd Adroddiad Hutton ym mis Mawrth 2011 ac mae iddo argymhellion pellgyrhaeddol ar gyfer holl gronfeydd pensiwn llywodraeth leol. Mae hyn yn creu ansicrwydd ynghylch natur y gronfa yn y dyfodol a chyfraddau cyfraniadau aelodau.</p>	<p>Byddwn yn monitro'r datblygiadau parhaus hyn.</p>
<p>Mae gofyniad parhaol i gynnwys datganiad llywodraethu (a fydd yn cwmpasu trefniadau llywodraethu'r Gronfa Bensiwn) a risg na fydd gan y Cyngor systemau ar waith i gynhyrchu datganiad o'r fath neu na fydd efallai yn gallu cydymffurfio â phob maes arfer gorau ar gyfer Cynlluniau Pensiwn Llywodraeth Leol.</p> <p>Yn ogystal â hyn, ym mis Medi 2011 cyhoeddodd CIPFA ei <i>God Ymarfer ar Wybodaeth a Sgiliau Pensiwnau'r Sector Cyhoeddus</i>, a fydd yn ei gwneud yn ofynnol, ar gyfer 2011-12 ymlaen, i gynlluniau fabwysiadu fframwaith i sicrhau bod gan staff a phob aelod perthnasol y sgiliau angenrheidiol i gyflawni eu dyletswyddau mewn perthynas â'r Gronfa.</p>	<p>Byddwn yn cynnal adolygiad manwl o'r datganiad llywodraethu ac yn adolygu cydymffurfiaeth â'r Cod newydd.</p>
Risgiau sy'n ymwneud â systemau ariannol	
<p>Mae dau fater yn codi o'm harchwiliadau blaenorol lle roedd angen gwneud gwelliannau i brosesau a rheolaethau. Yn arbennig, yr angen i :</p> <ul style="list-style-type: none">• gyfrifo'r newid yng ngwerth y farchnad yn annibynnol i sicrhau nad yw ffigur cydbwysu yn cuddio gwallau sylfaenol ym malansau a datgeliadau'r cyfrifon; a• sicrhau y caiff budd-daliadau ymddeol a marwolaeth sy'n digwydd hyd at a chan gynnwys 31 Mawrth eu cronni'n llawn.	<p>Byddwn yn asesu'r trefniadau sydd ar waith ar gyfer paratoi cyfrifon 2011-12 ac yn cynnal profion archwilio i wneud gwaith dilynol penodol ar y materion a nodwyd yn ein gwaith archwilio blaenorol.</p>
Risgiau sy'n ymwneud â pharatoi'r cyfrifon	
<p>Mae angen i gyfrifon cronfa bensiwn Llywodraeth Leol gael eu paratoi yn unol â'r <i>Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y DU 2011/12</i>. Mae CIPFA wedi cyhoeddi, am y tro cyntaf, <i>rhestr wirio enghreifftiol o gyfrifon a datgeliadau cronfa'r Cynllun Pensiwn</i>, i'w defnyddio fel aide memoire i sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion y Cod.</p>	<p>Byddwn yn adolygu'r rhestr wirio wedi'i chwblhau o gyfrifon y gronfa bensiwn a'r datgeliadau i sicrhau ei bod wedi cael ei pharatoi, ym mhob ystyr berthnasol, yn unol â'r Cod.</p>

Risgiau

Camau gweithredu arfaethedig

Risgiau sy'n ymwneud â datganiadau ariannol

Penodir rheolwyr buddsoddi allanol i reoli'r portffolio buddsoddi. Bydd eu systemau a'u cofnodion eu hunain yn creu nodiadau cyfrifon a wneir i gyfrif y Gronfa Bensiwn a'r datganiad o asedau net.

Byddwn yn cael cadarnhad uniongyrchol gan reolwyr y gronfa ynghylch balansau buddsoddi diwedd y flwyddyn, ac yn ystyried a yw adroddiadau rheoli mewnol y rheolwyr buddsoddi yn nodi risgiau penodol i'r balansau hyn.

Cyflwyno adroddiadau

13. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol yn ei gwneud yn ofynnol i archwilwyr penodedig gydymffurfio â safonau archwilio a moesegol. Mae Safonau Archwilio Rhyngwladol yn ei gwneud yn ofynnol i adroddiadau ffurfiol gael eu cyflwyno ar gamau amrywiol yn ystod yr archwiliad i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.
14. Yn benodol, rhaid i archwilwyr nodi'r canlynol:
 - cydberthnasau a all effeithio ar annibyniaeth yr archwilydd;
 - gwybodaeth am gynllunio'r archwiliad; a
 - materion penodol i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu (sy'n wahanol i reolwyr) cyn iddynt roi barn ar y datganiadau ariannol.
15. Mae **Atodiad 1** yn tynnu sylw at elfennau allweddol o'r gwaith archwilio yng Nghronfa Bensiwn Gwynedd, ac mae'n cadarnhau nad oes unrhyw fygythiadau hysbys i annibyniaeth yr Archwilydd Penodedig nac i staff archwilio eraill.
16. Rhydd y ddogfen hon wybodaeth am gynllunio'r archwiliad.
17. Byddaf yn cyflwyno adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a lle bo angen i'r Cabinet mewn modd amserol, cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau.
18. Byddaf yn darparu adroddiadau, neu allbwn arall, fel y cytunir arnynt. Nodir y cerrig milltir allweddol yn **Arddangosyn 2**.

Arddangosyn 2: cerrig milltir allweddol

Yr hyn y bwriedir ei gyflawni	Dyddiad cychwyn arfaethedig	Llunio'r adroddiad terfynol
Amlinelliad o'r Archwiliad Ariannol Blynyddol	Mai 2012	Mai 2012
Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol (ISA 260)	Gorffennaf 2012	Medi 2012
Barn Archwilio ar Ddatganiadau Ariannol 2011-12	Gorffennaf 2012	Medi 2012

Ffi archwilio

19. Y ffi arfaethedig ar gyfer gwaith archwilio ariannol 2011-12 yw £25,095 (ynghyd â TAW) ac fe'i codir mewn rhandaliadau cyfwerth rhwng mis Tachwedd 2011 a mis Hydref 2012. Mae'r ffi hon yn unol â llythyr ffioedd yr Archwilydd Cyffredinol ac mae'n seiliedig ar y model ffioedd sy'n seiliedig ar sero ar gyfer archwiliadau ariannol.
20. Pennwyd ffi archwilio ariannol 2011-12 ar yr un lefel â ffi 2010-11. Mae'r ffi a ddyfynnir yn tybio bod y papurau gwaith sy'n ategu'r datganiadau ariannol wedi'u cwblhau, a'u bod ar gael yn amserol ac wedi'u paratoi i safon dda. Mae hefyd yn tybio bod staff priodol ar gael yn ystod yr archwiliad.

Materion eraill

Adroddiad blynyddol y Gronfa Bensiwn

21. Yn ogystal â chynnwys cyfrifon y Gronfa Bensiwn yn eu prif Ddatganiad o Gyfrifon, mae'n ofynnol i awdurdodau gweinyddu gyhoeddi adroddiad blynyddol ar y Gronfa Bensiwn ac mae'n rhaid iddo gynnwys cyfrifon y Gronfa Bensiwn.
22. Mae'n ofynnol i mi:
 - ddarllen adroddiad blynyddol y Gronfa Bensiwn ac ystyried p'un a yw'r wybodaeth ynddo yn gyson â chyfrifon y Gronfa Bensiwn; a
 - chyhoeddi datganiad archwilio yn cadarnhau bod y cyfrifon sydd yn yr adroddiad blynyddol yn gyson â chyfrifon archwiliedig y Gronfa Bensiwn a geir yn Natganiad Cyfrifon yr awdurdod gweinyddu.

Atodiad 1

Elfennau allweddol o'r gwaith archwilio

Elfennau allweddol	Gofynion	Sefyllfa o ran Cronfa Bensiwn Gwynedd
Gweithgareddau ymgysylltu		
Telerau'r gwaith archwilio	Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn nodi'r cyfrifoldeb am benodi archwilydd allanol llywodraeth leol yng Nghymru.	Nodir rolau a chyfrifoldebau archwilydd penodedig uchod. Gellir gweld y datganiad llawn o gyfrifoldebau yn: http://www.wao.gov.uk/assets/welshdocuments/Statement_of_responsibilities_of_auditors_2010_Welsh.pdf
Penodi penodi archwilydd ac arweinydd ymgysylltu	Cyfrifoldeb yr Archwilydd Cyffredinol yw penodi archwilydd allanol llywodraeth leol a phennu cyfrifoldeb i arweinydd ymgysylltu am bob ymgysylltiad.	Rhoddir manylion yr Archwilydd Penodedig a'r Arweinydd Ymgysylltu yn Atodiad 2 i'r ddogfen hon.
Gwaith 'anstatudol'	Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi nodi meini prawf clir ar gyfer cymeradwyo unrhyw waith 'anstatudol' a wneir ar gais cyrff a archwilydd.	Ni ofynnwyd am unrhyw waith 'anstatudol' ac nid oes unrhyw waith o'r fath yn yr arfaeth.
Cyfyngiadau ar waith archwilio	Mae'n ofynnol i mi eich hysbysu o unrhyw gyfyngiadau ar y gwaith y bwriadaf ei wneud, gan gynnwys cyfyngiadau a bennir gan y rheolwyr.	Ni osodwyd unrhyw gyfyngiadau ar y gwaith rwy'n bwriadu ei gyflawni.
Ystyriaethau moesegol		
Annibyniaeth	Mae'n ofynnol i archwilydd penodedig ystyried y canlynol: <ul style="list-style-type: none">• bygythiadau i annibyniaeth yr archwilydd (gan gynnwys ymglyfreitha);• cydberthnasau teuluol a chydberthnasau personol eraill;• cysylltiad hirdymor â'r corff a archwilydd, yn seiliedig ar bolisi Swyddfa Archwilio Cymru o gylchdroi archwilyddau; a• materion dadleuol neu anodd.	Gallaf gadarnhau nad oes unrhyw fygythiadau hysbys i annibyniaeth yr Archwilydd Penodedig na staff archwilio eraill, ac fy mod wedi cydymffurfio â pholisi cylchdroi Swyddfa Archwilio Cymru.

Elfennau allweddol	Gofynion	Sefyllfa o ran Cronfa Bensiwn Gwynedd
Perfformiad ymgysylltu	Mae angen i arweinwyr ymgysylltu ystyried pa lefel o sicrwydd ansawdd a lefelau adolygu sy'n briodol.	Mae gweithdrefnau adolygu rheoli ansawdd Swyddfa Archwilio Cymru ar waith ar gyfer pob archwiliad, ac mae'r Arweinydd Ymgysylltu wedi pennu lefelau adolygu priodol yn seiliedig ar brofiad y staff sy'n mynd i'r afael â'r gwaith archwilio.

Atodiad 2

Tîm yr archwiliad ariannol

Anthony Barrett yw'r archwilydd penodedig; y tîm a fydd yn gyfrifol am eich archwiliad fydd:

Enw	Rôl	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Derwyn Owen	Arweinydd Ymgysylltu'r Archwiliad Ariannol	07909 882609	derwyn.owen@wao.gov.uk
Amanda Hughes	Rheolwr yr Archwiliad	07969 919986	amanda.hughes@wao.gov.uk
Simon Monkhouse	Archwiliwr	01244 525970	simon.monkhouse@wao.gov.uk

WALES **AUDIT** OFFICE

SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Ffôn: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Ffacs: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

E-bost: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk